

РЕШЕНИЕ

№ 2932

гр. София, 27.10.2022 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

СОФИЙСКИ ГРАДСКИ СЪД, ГО I-30 СЪСТАВ, в публично заседание на седми октомври през две хиляди двадесет и втора година в следния състав:

Председател: Валерия Банкова

при участието на секретаря Диана Ст. Б.
като разгледа докладваното от Валерия Банкова Гражданско дело № 20221100101017 по описа за 2022 година

Ищецът С. С. М. поддържа, че с Постановление за образуване на досъдебно производство от 25.09.2018г. на прокурор от СРП било образувано досъдебно производство по пр.пр.№Н25660/2018г. за това, че „на 04.06.2018г. в гр. София се закарнал с престъпление против личността на Е.Г.З. – с убийство и това закарване е възбудило основателен страх у нея за осъществяването му – престъпление по чл.144, ал.3, вр. ал.1 от НК“. На 23.04.2019г. бил разпитан като свидетел. Въпреки това, на 10.10.2019г. ответникът повдигнал обвинение за закана за убийство, не по отношение на Здравкова, а на В.Й.З.. Въз основа на внесен обвинителен акт, през 2019г. било образувано нхд №18360 по описа на СРС, 6 с-в, което приключило с оправдателна присъда на 29.03.2021г. По протест на ответника било образувано внохд №2737 по описа за 2021г. на СГС. С решение от 20.10.2021г. въззивният съд потвърдил изцяло първоинстанционната присъда. Решението е окончателно.

От незаконните действия на Прокуратурата ищецът търпял неимуществени вреди, подробно описани в исковата молба, които иска да бъдат обезщетени. Претенцията за обезщетение на претърпените неимуществени вреди, изразяващи се в стрес, безпокойство, напрежение, влошаване на здравословното състояние, уронване на доброто му име, се оценява на сума в размер на 40 000 лв. Претендира и законна лихва върху тази сума от датата на влизане в сила на оправдателната присъда.

В едномесечния срок, визиран в чл. 131, ал. 1 от ГПК ответникът ПРОКУРАТУРАТА на РБ подава писмен отговор, в който оспорва иска по основание и размер. Счита, че са недоказани твърдените от ищцата вреди от повдигнатото обвинение, оспорва и наличието на причинно-следствена връзка между твърдените неимуществени вреди и обвинението. Прави възражение за прекомерност на претендираното обезщетение за неимуществени вреди.

Съдът обсъди доводите на страните и прецени събраните по делото доказателства, след което **приема от фактическа страна следното:**

От ангажираните по делото писмени доказателства се установява, че на 20.06.2018г. в СРП е постъпила жалба от Е. и В.З. срещу С. М. с искане Прокуратурата да упражни своите правомощия във връзка с извършено от М. деяние, което според жалбоподателите би могло да осъществява състава на престъпление.

От приетото по делото постановление за привличане на обвиняем от 10.10.2019г. на Е. Ц. – ст. разследващ полицай при 09 РУ – СДВР, се установява, че на посочената дата ищецът е бил привлечен в качеството на обвиняем за престъпление по чл.144, ал.3, вр. ал.1 от НК – за това, че на 04.06.2018г. в гр. Банкя на ул. „Тинтява“ се заканил на В.З. с убийство, като отправил към него думите „ще се преместя по-нататък с колата, ще те причакам да те бутна“, което заканване би могло да възбуди основателен страх за осъществяването му. Няма данни да му е била налагана мярка за неотклонение. На 20.11.2019г. ответникът е внесъл в СРС обвинителен акт срещу ищеца за престъпление по чл.144, ал.3, вр.ал.1 от НК, по който било образувано нощд №18360 по описа на СРС, НО, 6 състав за 2019г.

С присъда от 29.03.21г. на СРС, НО, 6 с-в, по посоченото по-горе наказателно дело ищецът бил признат за невинен в извършването на престъплението, за което му е било повдигнато обвинение.

По протест на прокурор при СРП било образувано внохд №2737 по описа на СГС, НО, VII-ми въззивен състав за 2021г. В хода на делото по същество, представителят на държавното обвинение не е поддържал подадения протест, но не го е и оттеглил. С окончателно решение №176/20.10.2021г. по внохд №2737/2021г. СГС потвърдил оправдателната присъда.

Така посочените обстоятелства не са спорни между страните, а и се установяват от приетите и неоспорени писмени доказателства.

От заключението на приетата и неоспорена от страните съдебно-психологична експертиза на вещото лице Г. А., което съдът кредитира като компетентно, обективно и пълно, се установява, че воденият срещу ищеца процес му се е отразил в личностен аспект, като е довел до затруднения в социалното му функциониране – затваряне в себе си, нежелание за срещи с хора, неспокоен сън, мисловно фиксиране. Налице е негативно емоционално преживяване, приложената на ищеца самооценъчна скала за тревожност на Спилбъргър установява умерени равнища на личностна и ситуативна тревожност. Вещото лице изтъква, че упражняваната през годините от ищеца професия, изискваща физическо и психично здраве, емоционална стабилност, изключителна концентрация и своєвременна адекватна реакция, е формирала у него устойчива личност, владееща се в критични ситуации. При изслушването в съдебно заседание пояснява, че вероятно тази формирана у него силна личност му е помогнала да преодолее емоционалния дискомфорт, поради което към момента на изследването не се регистрират високи нива на тревожност.

По делото са събрани гласни доказателства чрез разпит на свидетелите А.П. и Н.Б..

Свидетелката П. заявява при разпита в съдебно заседание, че познава ищеца от около десет години – приятели са. Знае за воденото срещу него наказателно производство от самия ищец, който ѝ споделил. Бил изключително притеснен, не разбирал какво се случва и искал съвета ѝ, т.к. тя е юрист. Образуваното производство го променило. Преди това бил спокоен, артистичен, лъчезарен и с чувство за хумор, а след това станал по-затворен, свит и нервен, и непрекъснато говорел за наказателното преследване – не можел да разбере защо тези хора – негови съседи, са започнали тази атака срещу него, притеснявал се какво ще кажат хората. Ищецът бил обществена личност, пример за подражание, с широк кръг познати, притеснявал се и от това, че децата му се тревожат. Започнал да вдига кръвно и претърпял операция на простата.

Свидетелката Б. заявява при разпита в съдебно заседание, че познава ищеца от дете. Били съученици до 8-ми клас. По-късно, на събиране на

випуска, разбрала, че е полковник и летец, ползвал се с много добро име в обществото и сред познатите си. Една вечер се обадил на свидетелката и ѝ споделил за набеждаването и че срещу него се води дело. Казал, че това не може да го преживее, че е започнал да вдига кръвно и има сърцебиене. Тя го посъветвала да потърси правна помощ и да не се притеснява толкова. Свидетелката счита, че ищецът е много добър и отзивчив човек. Преди бил весел, жизнерадостен, помагал на всеки, но стресът от случилото се го променил – станал затворен, умислен, съсипан психически. Започнала да му пада косата, падали му и зъби. Затворил се в себе си и не можел да помага на децата и внуците си. След като приключило наказателното производство, малко се поуспокоил, но казвал, че още не може да се възстанови от стреса.

Съдът кредитира показанията на свидетелите, доколкото същите са непосредствени, логични и последователни, отразяващи непосредствени възприятия относно правно-релевантни за спора обстоятелства и без противоречие с останалите събрани по делото доказателства.

При така установената фактическа обстановка, съдът достигна до следните **правни изводи**:

По материалната легитимация на ответника:

Отговорността на Прокуратурата на Р България се претендира на основата на разпоредбата на чл. 46, ал.1 от НПК, съгласно която прокурорът повдига и поддържа обвинението за престъпление от общ характер. Следователно Прокуратурата на Република България (като централизирана и единна система) е пасивно материално легитимирана да отговаря по предявените иски, тъй като в нейния персонален състав е било включено лицето, повдигнало незаконосъобразното обвинение, поддържало същото срещу ищеца (чл. 46, ал. 2, т. 1 от НПК) и същевременно осъществяващо ръководство и надзор върху разследващите органи в рамките на досъдебното производство (чл. 52, ал. 3 от НПК).

Основателността на иска с правно основание чл. 2, ал.1, т. 3, пр. 1-во от ЗОДОВ предполага кумулативната наличност на следните предпоставки: 1/. спрямо ищеца да е било повдигнато обвинение в извършване на престъпление от общ характер; 2/. наказателното производство срещу същия да е приключило с постановяване на оправдателна присъда; 3/. да е претърпял вреда /вреди/ и 4/. между незаконното действие на правозащитните органи и

неблагоприятните неимуществени последици /вредите/ да е налице причинно следствена връзка.

Посочените елементи от фактическият състав трябва да се докажат от ищеца, съобразно правилата за разпределение на доказателствената тежест – чл. 154, ал.1 от ГПК. Отговорността по ЗОДОВ е обективна и не е необходимо вредите да са причинени виновно от длъжностните лица – чл. 4 от ЗОДОВ.

По делото е безспорно установено, че срещу ищеца е било повдигнато обвинение, описано подробно по-горе, при установяването на фактическата страна на казуса. По повдигнатото обвинение ищецът е бил признат за невиновен и оправдан с влязла в сила присъда. Наличието на оправдателна присъда характеризира всички извършени в хода на наказателното производство процесуални и процесуално-следствени действия като незаконосъобразни, независимо, че към момента на извършването им същите може да са отговаряли на вътрешното убеждение на съответния орган за виновност на дееца и да са били продиктувани от събраните по делото към този момент доказателства. Следователно крайният съдебен акт, с който подсъдимият се оправдава, прогласява процесуалната и материалната незаконосъобразност на извършените спрямо него действия и отрича по категоричен начин необходимостта от извършването им.

Предвид §1 от ЗР към ЗОДОВ във вр. с чл.52 от ЗЗД обезщетението за неимуществени вреди с правно основание чл.2, ал. 1, т.3, пр.1-во, във вр. с чл.4 от ЗОДОВ следва да бъде определено от съда по справедливост. Това означава, че същото трябва да бъде съразмерно с обществения критерий за справедливост, като при определянето му се вземат предвид конкретните обстоятелства по делото. Съдът, при определяне на обезщетението, което да репарира причинените неимуществени вреди следва да отчете характера и степента на увреждането, начина и обстоятелствата, при които е получено, последиците, тежестта на обвинението, неговата продължителност, каква мярка за неотклонение е била взета по отношение на неоснователно обвиненото лице и с каква продължителност, какви други мерки за процесуална принуда са били упражнени, колко, с каква продължителност и с какъв интензитет действия по разследването с участието на обвиняемия са били извършени, ефектът на всички тези действия върху ищеца,

продължителност и степен на интензитет, възраст на увредения, обществено и социално положение.

От събраните гласни доказателства се установява с категоричност, че повдигнатото обвинение е довело до негативни промени у ищеца. Засегнати били чувствата на личността за сигурност и справедливост. Външното проявление на притеснение и раздразнителност се отразява в сферата на личните отношения. Установява се както от свидетелските показания, така и от заключението на СПЕ, че ищецът се е затворил в себе си и е изпитвал нежелание да се среща с хора. Следователно, по делото се установи по несъмнен начин чувството на стрес и тревога, а уронването на честта и достойнството на ищеца следва да се приеме за установено дори и без събиране на формални, външни доказателства като гласни доказателства, доколкото повдигането и поддържането на обвинение за извършено престъпление въздейства негативно на чувството за самооценка и лично достойнство на всеки член на обществото. Искът е доказан по своето основание.

Ищецът е бил привлечен към наказателна отговорност с постановление от 10.10.2019г. От този момент същият има качеството на обвиняем, а не от датата на постъпилата при ответника жалба от Е. и В.З.. Следователно, наказателното производство срещу ищеца е продължило 2 г. и 10 дни (оправдателната присъда е влязла в сила на 20.10.2021г.), през което време безспорно ищецът е търпял негативни психически изживявания и стрес досежно качеството му на подсъдим и свързаната с това възможност за налагане на наказание. Съдът следва да съобрази и това, че повдигнатото обвинение е било за закана с престъпление по квалифицирания състав – закана с убийство, за което законът предвижда наказание лишаване от свобода до шест години.

Същевременно, по отношение на обвиняемия не е била налагана мярка за неотклонение, поради което и воденото наказателно производство не се е отразило съществено на положението на ищеца и не е довело до конкретни промени в начина му на живот.

От приложените по делото писмени доказателства /грамоти за награди, свързани с упражняваната от ищеца професия, както и публикации в периодичния печат, от които се установява участието му в спасяване на хора

при критични ситуации/ е видно, че ищецът е личност, ползваща се с добро име в обществото. Това се потвърждава и от събраните гласни доказателства. Последните сочат, че ищецът е претърпял в личен аспект последици от повдигнатото обвинение, които обаче не са довели до конкретно драстично влошаване на положението му. Установено е по делото, че чувството за неудобство и тревожност са мотивирали ищеца да се стреми към самоизолация, но не се събраха конкретни доказателства за твърдения срив в репутацията му, нито за отдръпване на близки и приятели, което да е било мотивирано от знанието им за образуваното срещу ищеца наказателно производство.

При определяне размера на обезщетението съдът не взема предвид и твърденията от ищеца вреди под формата на влошаване на здравословното състояние. Не са налице конкретни доказателства, че сочените от свидетелите заболявания – високо кръвно налягане, опадване на зъби и наложилото се оперативно лечение на простата – са в причинно-следствена връзка с воденото срещу ищеца наказателно производство, а негова е била тежестта за доказване на този факт, което му е указано с доклада по делото.

Ето защо, като взе предвид установените по делото и изложени по-горе обстоятелства, а също и социално-икономическите условия на живот в страната, настоящият състав на съда намира за справедливо обезщетение сумата от **2 500 лв.**, която би репарира претърпените от ищеца неимуществени вреди, доколкото те изобщо могат да намерят парично изражение и да се овъзмездят с парично обезщетение, което да е достатъчно по размер и същевременно не води до неоснователно обогатяване. При определяне на този размер съдът взема предвид и факта, че самото осъждане на Прокуратурата, повдигнала и поддържала незаконното обвинение, има основно репариращо действие, предвид моралния, а не имуществения характер на подлежащите на обезщетяване вреди /реш. от 30.11.2018г. по гр. д. №125/2018г. по описа на ВКС, ГК, IV ГО/. До пълния предявен размер претенцията е неоснователна и следва да се отхвърли.

С оглед основателността на главната искова претенция, основателна се явява и акцесорната претенция за присъждане на обезщетение за забава в размер на законната лихва върху главницата, считано от датата на влизане в сила на оправдателната присъда – 20.10.2021. /Тълкувателно решение

По отношение на разноските:

Ищецът претендира направените по делото разноски, които съгласно доказателствата по делото възлизат на 10 лв. заплатена държавна такса и 1 800 лв. адвокатски хонорар. Възражението на ответника за прекомерност на претендирания адвокатски хонорар съдът намира за неоснователно. Същият превишава минималния такъв, изчислен по реда на чл.7, ал.2 от НМРАВ със 70 лв., което не е разлика, обуславяща извод за прекомерност.

На основание чл.10, ал.3 от ЗОДОВ ответникът следва да бъде осъден да заплати на ищеца сторените по делото разноски за държавна такса в цялост, а за адвокатско възнаграждение – съразмерно с уважената част от иска. Ето защо, ответникът следва бъде осъден да заплати на ищеца разноски за един адвокат в размер на 112,50 лв., както и 10 лв. за държавна такса.

На осн. чл. 10, ал.3 от ЗОДОВ Прокуратурата следва да заплати по сметка на СГС и разноските в производството, а именно - 300 лв. за изготвяне на СПЕ.

С оглед изложените съображения съдът

РЕШИ:

ОСЪЖДА ПРОКУРАТУРАТА НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ, гр. София, бул. „Витоша” № 2 да заплати на С. С. М., ЕГН *****, от гр. Баня, ул. „**** сумата от **2 500 лева** по иска с пр.осн. чл. 2, ал.1, т. 3, пр. 1-во от ЗОДОВ за обезщетяване неимуществените вреди от незаконното обвинение в извършване на престъпление по чл. чл.144, ал.3, вр.ал.1 от НК, за което ищецът е оправдан с присъда по нохд №18360 по описа на СРС, НО, 6 състав за 2019г., влязла в законна сила на 20.10.2021г., ведно със законната лихва върху тази сума, считано от 20.10.2021г. до окончателното изплащане, като **ОТХВЪРЛЯ** иска за разликата над присъдения размер от 2 500 лева до пълния предявен размер от 40 000 лева.

ОСЪЖДА ПРОКУРАТУРАТА НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ, гр. София, бул. „Витоша” № 2 да заплати на С. С. М., ЕГН *****, от гр. Баня, ул. „**** сумата от **122,50 лева** – съдебни разноски за държавна такса

и адвокатско възнаграждение по делото, на основание чл. 10, ал. 3 от ЗОДОВ.

ОСЪЖДА ПРОКУРАТУРАТА НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ, гр. София, бул. „Витоша” № 2 да заплати по сметка на СГС, на основание чл.10, ал.3 от ЗОДОВ, сумата от **300 лв.** – разноски за изготвяне на съдебно-психологична експертиза.

Решението подлежи на обжалване с въззивна жалба пред САС в двуседмичен срок от връчването му на страните.

Съдия при Софийски градски съд: _____